

STROKOVNA SLOVENŠČINA ZA NESLOVENISTE

Mateja Jemec Tomazin

Fakulteta za humanistične študije Koper, Koper

UDK 37.016:811.163.6'276.6:378(497.4)

Usposabljanje za tvorjenje strokovnih in znanstvenih besedil je na večini študijskih programov na slovenskih fakultetah prepuščeno osebni iniciativi vsakega posameznika, le redki programi že zdaj posebej ponujajo jezik stroke. Z uvedbo takšnega predmeta bi lahko na vseh študijskih programih izboljšali strokovno pismenost in hkrati uzavestili pomen prizadevanja za slovensko terminologijo.

jezik stroke, terminologija, znanstveno besedilo, znanje, učinkovitost

On most study programmes at Slovene faculties, developing the ability to write technical and academic texts is left to the individual's private initiative, as few offer courses in technical language or writing. The introduction of such a subject would improve technical literacy and raise awareness of efforts to establish Slovene terminology.

technical language, terminology, technical literacy, scientific text, knowledge

1 Uvod

Vprašanje, na katerega skušamo odgovoriti, je, ali srednješolsko znanje jezika zadošča za uspešno in ustrezno strokovno sporazumevanje in pisanje med samim študijem in predvsem po njem. Zakon o maturi (ZMat) v svojem 2. členu opredeljuje, da »kandidati s splošno matura dokazujejo doseganje standardov znanj, ki so določeni s cilji gimnazijskih programov, programom maturitetnega tečaja¹ in usposobljenost za univerzitetni študij.« V zakonu o gimnazijah (ZGim-UPB1) je med cilji v 2. členu zapisano samo, da je naloga gimnazij »posredovanje znanja o slovenskem jeziku in književnosti«, 8. člen, ki govori o učnem jeziku, določa tudi, da lahko največ tretjino predvidenih ur predmeta izvaja priznan tuji strokovnjak ali gostujoči učitelj, vendar pa »mora šola zagotoviti, da dijaki obvladajo tudi slovensko

strokovno besedišče, slovenščina kot učni jezik pa se mora uporabljati pri ocenjevanju.«

Če bi izhajali samo iz funkcionalnih ciljev, ki so zapisani v predmetnem katalogu za slovenščino na gimnazijah, dijaki pri jezikovnem pouku med drugim »tvorijo ustna in pisna neumetnostna besedila, se pogovarjajo in govorno nastopajo ter pišejo uradna in strokovna besedila; spoznavajo, da sta govorjenje in pisanje zapleteni miselni in ustvarjalni dejavnosti, na kateri se je treba pripraviti, zato so pri tvorjenju besedil natančni in sistematični, zavedajo pa se tudi pomena ozaveščenosti o materinem jeziku ter potrebe po nadaljnjem jezikovnem izpopolnjevanju in samostojni rabi jezikovnih priročnikov.« Srednješolsko izobraževanje seveda ne more ponuditi celotne terminologije vseh področij, ampak lahko bodoče študente seznanili s splošnejšimi področji,

1 Na tem mestu manjka vejica in se zato celota lahko razume tudi nekoliko drugače.

oziroma dijaki spoznavajo osnovno terminologijo področij, ki se jih učijo (slovenščina, matematika, zgodovina, geografija, fizika, kemija, biologija ...), hkrati pa dijake usposobi za pisanje neliterarnih besedil.

2 Slovenščina na fakultetah²

2.1 Univerza v Ljubljani

Z izjemo Filozofske fakultete (še posebej predmetnika slovenistike in prevajalstva), programov Fakultete za družbene vede (različni študijski programi ponujajo različne predmete, npr. *Jezikovna kultura, Osnove znanstvenega pisanja, Stil strokovnih besedil in argumentacija, Slovenski jezik in slovensko vojaško izrazoslovje ...*), Pedagoške fakultete (*Osnove znanstvenega pisanja*), Pravne fakultete (predmet na II. stopnji *Pravo in jezik v evropski tradiciji*), in Veterinarske fakultete (*Veterinarsko-medicinska terminologija*) druge fakultete ljubljanske univerze na svojih programih ne ponujajo predmetov, ki bi bili namenjeni slovenščini v stroki. Teološka fakulteta pa v enotnem programu teologija ponuja predmet *Veščine in etika javnega nastopanja*, kjer pa ima prednost veščina javnega nastopanja.

2.2 Univerza v Mariboru

Izmed vseh fakultet, ki delujejo v okviru mariborske univerze, strokovni jezik oz. medicinsko terminologijo ponuja samo Medicinska fakulteta, druge fakultete pa ne ponujajo predmetov, ki bi glede na svoj opis ponujali slovenščino kot jezik stroke, saj naj bi bilo

usvajanje strokovnega izrazja del vsakega predmeta.

2.3 Univerza na Primorskem

Od fakultet, ki delujejo v okviru Univerze na Primorskem, ponuja Fakulteta za humanistične študije svojim študentom v 1. letniku Jezik znanstvenih besedil, Fakulteta za turistične študije Portorož – Turistica pa izbirni predmet Komuniciranje v slovenščini.

2.4 Univerza v Novi Gorici

Na novogoriški slovenistiki študentom ponujajo Jezikovnosvetovalni seminar in Pisanje zvrstnih besedil. Oba predmeta presegata zgolj znanstveni/strokovni diskurz in terminologijo, druge fakultete pa v svojih programih nimajo vključenih predmetov, ki bi jih lahko označili kot jezik stroke.

2.5 Ocena stanja na slovenskih fakultetah

Usposabljanje za tvorjenje strokovnih in znanstvenih besedil je tako na univerzitetni ravni (in po končani diplomii) največkrat prepuščeno osebnim iniciativam vsakega posameznika, ki ima pri tem na voljo predvsem tehnična navodila za pisanje znanstvenih člankov, že v nekaterih strokovnih revijah pa so navodila za pisanje zelo specifična in zato tudi manj uporabna pri splošnem tvorjenju strokovnih in znanstvenih besedil.

Uvedba jezika stroke na vsak študijski program³ bi uspešno rešila dve oviri, ki se pojavljata: študenti bi spoznali in se že na začetku

- 2 Na spletnih straneh slovenskih fakultet sem pregledala predmetnike po vseh študijskih programih in smereh in v nadaljevanju predstavljam predmete, ki vsaj po imenu, nekateri pa tudi z dostopnimi učnimi načrti, obljublajo poučevanje strokovnega in/ali znanstvenega jezika. Mednje niso zajeti predmeti, ki kot eno od področij vsebujejo tudi retoriko, npr. predmet *Duhovna literatura: etika, estetika in retorika* na Teološki fakulteti v Ljubljani.
- 3 Resolucija o nacionalnem programu za jezikovno politiko 2007–2011 (ReNJP0711) kot del strategije nacionalne jezikovne politike ali priložnost omenja tudi »vpeljava študijskega predmeta *strokovno-znanstvena zvrst knjižne slovenščine* v visokem šolstvu« in kot nevarnost sopostavlja »zanemarjanje razvoja slovenskega strokovnega izrazja«, pri čemer ne opredeli, kaj je slovensko strokovno izrazje oziroma ali to že izključuje vsakršno rabo tujk. Posebej je treba omeniti 10. cilj resolucije, torej *Utrditev slovenščine v slovenskem visokem šolstvu in znanosti*, kjer že v prvi točki načrtuje »izdelavo skupne zasnove predmeta 'strokovno-znanstvena zvrst knjižne slovenščine', pripravo njegovih različic (terminološko, žanrsko, retorično idr., prilagojene za posamezne visokošolske študijske programe) in pripravo predavateljev za ta predmet«.

študija priučili načina pisanja v svoji stroki,⁴ ki so si jo izbrali za študij, hkrati pa bi spoznali ustrezno argumentacijo in predvsem izbiro ter morebitno novo tvorjenje izrazov/terminov, ki ni pomembno samo v družboslovju in humanistiki, temveč tudi ali morda še bolj v naravoslovju.⁵ Terminologijo študijskega področja naj bi študenti usvajali že med predavanji pri posameznih predmetih, vendar pisni izdelki, ki jih morajo študenti izdelati med študijem, velikokrat močno zaostajajo za pričakovanji.⁶ Da bi pisni izdelki izpolnjevali neke zahteve, ki veljajo za strokovna besedila, bi torej morali študentom nujno ponuditi poseben predmet, ki bi jih (na)učil tudi to. Za uspešno izvajanje takšnega predmeta⁷ bi bilo nujno potrebno sodelovanje med slovenisti in strokovnjaki izbranega področja⁸ in le tako oblikovan interdisciplinarni predmet bi zadovoljeval potrebe (bodočih) strokovnjakov in hkrati izpolnil pričakovanja slovenistov, da bi si morala vsaka stroka prizadevati za razvoj slovenske terminologije. Zanimivo je, da ta zamisel, ki nikakor ni nova,⁹ ne zaživi in vedno

znova naleti na odpor, ker naj bi bodoči študenti to znanje prinesli že iz srednje šole.

2.6 Strokovni tuji jeziki na programih

Večina fakultet nima niti najmanjših pomislekov pri uvajanju strokovnih tujih jezikov, še več, večina programov ponuja tuje jezike, nekateri pa prav strokovno terminologijo v tujem jeziku, seveda predvsem angleško. Le pravni fakulteti v Ljubljani in Mariboru ponujata še pravno terminologijo v nemščini, francoščini in italijanščini,¹⁰ nekatere umetniške akademije imajo obvezno italijanščino, ki je pogostejša tudi na obeh primorskih univerzah (v Kopru in Novi Gorici), nemščina je tudi na Ekonomski fakulteti v Ljubljani,¹¹ latinščino pa najdemo predvsem na teologiji, veterini, arheologiji in glasbeni akademiji.

Usvajanje slovenske terminologije v okviru drugih učnih predmetov je po pregledanih študijskih programih tako samoumevno, da ni niti zapisano kot eden od študijskih ciljev, nekaterim študentom pa se zaradi pretežno tujejezične literature (predvsem v naravoslovni

4 Predvsem pa bi takoj po gimnazijah nadgradili že usvojeno jezikoslovno znanje.

5 Da gre za resno oviro razvoja slovenščine kot strokovnega in znanstvenega jezika, dokazujejo tudi razmišljanja okrogle mize Slovenščina v znanosti in na univerzi (prim. *JiS* 52/5, 87–110), kjer od vseh sodelujočih zelo izstopata mnenji Janeza Strnada in Petra Mačka, ki »slovenščino na terciarni ravni«, torej že na diplomskem, še bolj pa podiplomskem študiju vidita kot oviro, saj naj bi bilo premalo slovenskih strokovnjakov, ki bi takšne razprave zmogli brati v slovenščini, zato naj bi bil pravi sedanji svetovni strokovni jezik angleščina, ki je nadomestila nemščino, še prej pa je bil vsesplošni strokovni jezik latinščina.

6 Število pisnih izdelkov se je z bolonjsko prenovo študija spet povečalo. Slovenisti na UP FHŠ morajo pri vsakem temeljnem in tudi večini izbirnih predmetov napisati seminarsko nalogo. Tako lahko obveznost v enem semestru tudi preseže število pet, kar pomeni, da morajo vsak mesec predavanj napisati več kot eno seminarsko nalogo ob vseh drugih rednih študijskih obveznostih. Kako poglobljeno lahko potem predelajo izbrano temo, je seveda vprašljivo, in profesorji se potem pritožujejo, da so izdelki preveč površni, nimajo ustrezne zgradbe (!), da so jezikovno neustrezni, zato je nezadovoljstvo na obeh straneh, tudi pri študentih.

7 Verjetno bi se zapletlo že pri izbiri imena – naj bo to *Jezik strokovnih besedil*, *Strokovno besedilo*, *Strokovni jezik*, *Strokovna terminologija* ... Slednja bi lahko zavajajoče ponujala samo strokovno besedišče kot le eno od jezikovnih ravni.

8 Da je sodelovanje pričakovano in zaželeno, kažejo tudi posamezne fakultete z organizacijo posebnih sklopov predavanj, npr. Iskanje skupnega jezika znanosti, ki ga na Pravni fakulteti v Ljubljani organizira Slovensko-nemško društvo štipendistov.

9 Zahteve za organizirano poučevanje strokovnega jezika na nejezikovnih programih fakultet je poudarila že Breda Pogorelec (prim. Pogorelec 1983, 33–34), kjer ugotavlja, da je jezikovno izobraževanje v slovenskem jeziku na višjih in visokih solah prej izjema kot pravilo.

10 Slednja dva jezika ponuja le ljubljanska pravna fakulteta.

11 Čeprav to iz programov ni razvidno, se nemščina lahko pojavlja tudi tam, kjer imajo v programu samo predviden tuji jezik.

znanosti) celo zmanjša jezikovna zmožnost v slovenščini.¹²

3 Anketa

Med diplomanti različnih slovenskih fakultet sem opravila anketo,¹³ ali so v času študija imeli poseben predmet, namenjen strokovni slovenščini, oziroma če bi takšen predmet obiskovali in kaj bi moral ponuditi. Od 51 prejetih odgovorov je večina (86 %) obiskovala Univerzo v Ljubljani, 8 % Univerzo v Mariboru in le redki druge univerze. Samo 8 % vprašanih je imelo v času študija poseben predmet, namenjen znanstveni/strokovni slovenščini, zato pa sta slabi dve tretjini (57 %) imeli predmet, namenjen tujemu jeziku stroke (predvsem angleščino, nemščino, italijanščino, kar 10 % vprašanih pa tudi latinščino), dobra tretjina (35 %) med študijem ni imela nobenega jezikovnega predmeta.

Na vprašanje *Ali imate dovolj jezikovnega znanja za delo, ki ga opravljate?* jih je kar 84 % samozavestno odgovorilo pritrdilno.¹⁴ Tisti, ki s svojim znanjem niso zadovoljni, so izrazili željo po spletnem strokovnem slovarju, v katerem bi lahko sproti dodajali besede.¹⁵ Poleg tega jih 53 % meni, da mora biti jezikovna podoba tako kot celota brezhibna, tretjina (33 %) pa, da so manjše jezikovne napake nepomembne in na celotno podobo ne vplivajo.

Kljub vsemu si večina (69 %) želi, da bi imeli v času študija možnost obiskovati poseben predmet, ki bi bil namenjen jeziku izbrane stroke, slaba polovica (47 %) bi ga gotovo izbrala, tretjina (35 %) verjetno, slaba petina

(18 %) pa zagotovo ne. Tudi mnenja o (ne)obveznosti takšnega predmeta za vse študente so deljena, saj jih le 37 % podpira obveznost takšnega predmeta, še dodatnih 27 % jih meni, da bi tak predmet verjetno moral biti obvezen za vse, vendar pa jih 35 % temu nasprotuje.

Deljena so tudi mnenja o vsebini takšnega predmeta, 78 % vprašanih meni, da je prvi namen takšnega predmeta spoznavanje strokovne terminologije, vendar pa se skoraj dvema tretjinama (59 %)¹⁶ zdi zelo pomembno, da takšen predmet ponudi tudi čim več znanja o pisanju strokovnih člankov in pravopisu (prav tako 59 %), slaba polovica (49 %) bi se pri takšnem predmetu želela naučiti tudi citiranja in navajanja literature.

4 Jezik znanstvenih besedil

Anketa, ki smo jo opravili, kaže, da bi si večina vprašanih želela v svoje formalno izobraževanje vključiti tudi poseben predmet, pri katerem bi se učili večšine strokovnega pisanja. Na Fakulteti za humanistične študije Koper je za sloveniste v prvem letniku obvezni, za druge pa izbirni, predmet Jezik znanstvenih besedil. Čeprav naj to ne bi bil večšinski predmet (učni načrt obsega predvsem osnove teorije besedila s poudarkom na strokovnem jeziku, verbalne in neverbalne sestavine besedil), je vendarle del predmeta posvečen tudi tvorjenju in vrednotenju različnih vrst strokovnih besedil. Končni namen je izdelati seminarско nalogo, ki bo ustrezala vsem kriterijem.

¹² To kažejo predvsem diplomske naloge na fiziki, elektrotehniki ... kjer imajo diplomanti resnične težave s pomenovanjem terminov v slovenščini, ker so v času študija poslušali predvsem angleške ali žargonske izraze, niso pa »potrebovali« knjižnih slovenskih.

¹³ Anketa je bila poslana na 200 e-naslovov maja in junija 2009, prejela sem 51 odgovorov.

¹⁴ Pomembno je poudariti, da vsi vprašani ne opravljajo dela, ki bi od njih vsakodnevno zahtevalo tvorjenje besedil, dopisov, se pa vsi vsak dan sporazumevajo po e-pošti, kjer so predvsem pravopisna pravila vendarle svobodnejša, saj se mešajo zasebni in javni, uradni in neuradni govorni položaji, kljub vsemu pa je osnovni namen – uspešna komunikacija – največkrat dosežen.

¹⁵ Takšno nalogo razmeroma uspešno izpolnjujeta *Islovar* (več o tem prim. Turk, Puc 2007, 651–663) in terminološka zbirka *Evroterm* (prim. npr. Erbič idr. 2007, 611–623), ki se sproti dopolnjujeta z novimi izrazi.

¹⁶ Pri tem vprašanju je bilo mogoče izbrati več odgovorov.

4.1 Jezik znanstvenih besedil (JZB) na UP FHŠ

Predmet sestavlja 30 ur predavanj, 15 ur seminarja in 30 ur vaj, drugo je namenjeno samostojnemu delu študenta. Analiza pisnih izdelkov v letih, kar se izvaja predmet Jezik znanstvenih besedil (predmet je v prvih letih – po 2004 – obiskovalo preko 100 študentov, z leti se je število zmanjševalo, v letu 2008/09 jih je bilo 40) kaže, da imajo študenti velike težave že pri sami izbiri seminarske teme. Ker tema po učnem načrtu ni predpisana glede na izbrano študijsko smer, je dopuščena večja svoboda z namenom, da naj bi tema študente pritegnila, vendar se je jasno pokazalo, da študentje v prvem letniku enostavno nimajo dovolj vedenja o tem, kako bi ustrezno predstavili temo.¹⁷ Druga skrajnost se je pokazala pri študentih, ki so si sicer izbrali temo s področja, ki ga študirajo, vendar je bila tema preobsežna, da bi jo lahko ustrezno obdelali.¹⁸

Naslednja težava je strokovni/znanstveni diskurz. Kljub poznavanju socialne in funkcijske zvrstnosti, ki naj bi ga imeli po srednji šoli, se kaže vedno večja pogovornost v besedilih, ki je niti ne znajo spremeniti v »nevtralnejši«¹⁹ slog:

Lahko bi rekli, da je oglaševanje postalo že del našega vsakdana. Z vseh strani smo **bombardirani** z oglasi za različne izdelke in storitve, ki pa jih največkrat ne opazimo. /.../Med iskanjem primernih revij sem ugotovila, da je revij, ki so namenjene samo ženskam oziroma moškim, **ogromno**. Imela pa sem nekoliko težav pri iskanju revije (ne dnevnega časopisa), ki bi bila za oba spola. **Praktično rečeno naš trg ne premore,**

v vsej tej poplavi revij, ene same mesečne revije, ki bi bila tako za ene kot druge. **Tako sem prišla do spoznanja**, da so edino politične revije primerne za oba spola. Zato sem za tretjo revijo izbrala Mladino, ki izhaja vsak teden. (Seminarsko delo J. P., str. 4, poudarila M. J. T.)²⁰

Nekateri teoretiki, ki so se podobnih opazovanj lotili v tujini (prim. Pohl 2004: 103), za nesposobnost strokovnega pisanja krivijo že gimnazije, zato naj tega ne bi mogli nadoknaditi na univerzah, čeprav hkrati poudarjajo pomen (Pohl 2004: 104–105) t. i. *pisnega razvoja*, torej nenehnega spremljanja študentovih pisnih izdelkov²¹ in nujenja pomoči, da se napisano lahko izboljša.

Težave se pojavijo že z zahtevo, da morajo študenti v svoje seminarsko delo vključiti tudi teoretični pregled, saj se večkrat obrnejo po pomoč z vprašanjem, da ne obstaja prav nobene literature o področju, ki so si ga izbrali. Težave povzročata tudi metodologija (kljub obveznemu predmetu Metodologija in epistemologija raziskovanja za vse smeri), vendar v humanistiki dejansko težko govorimo o enotni metodologiji. Tako se pokaže tudi slabost združevanja vseh smeri pri enem predmetu, čeprav gre za manjše število študentov, saj so v prvem letniku vendarle odprti za specifične svoje stroke. Pomen »ujavanja v stroko« poudarja tudi Pohl (2004: 105), saj naj bi le tako lahko zagotovili zmožnost napredovanja pri strokovnem pisanju.

Večje težave predstavlja tudi jezikovna ustreznost izdelkov, saj ima večina nalog kar nekaj pravopisnih napak. Kakšno naj bi bilo to-rej merilo, ali dosledno zavračanje jezikovno

17 Tako so si nekateri študenti slovenistike izbrali naslove *Raba fungicidov pri vinarjih Vipavske doline, Ločevanje odpadkov v Šaleški dolini, Slepi in slabovidni ...*

18 Npr. *Italijanske interferenice v šavirinskem govoru*, kar je za prvi letnik preobsežno in prezahtevno glede na usvojeno znanje.

19 Na konzultacijah študenti to pogosto poimenujejo tudi kot »dolgočasno«.

20 Besedilo navajam nespremenjeno.

21 Nemške fakultete poznajo tudi več vrst pisnih izdelkov glede na semester/letnik študija. V Sloveniji se do diplomskega dela pišejo predvsem seminarske naloge, na UP FHŠ morajo študenti na prvi stopnji napisati tudi dve seminarski deli, ki naj bi bili bolj poglobljeni in predvsem obsežnejši, vendar razlike med seminarskimi deli in ambicioznejšimi seminarskimi nalogami dejansko ni.

nepopolnih nalog ali pa je pisna podoba manj pomembna kot samo sporočilo? Z drugimi besedami – je upoštevanje jezikovne ustreznosti le eno od meril na vseh študijskih smereh, ne le slovenistiki, ali tisto merilo, ki pomeni, ali naj bo nek izdelek zavržen, ne da bi sploh ocenjevali njegovo vsebino. Ker pa gre največkrat za posebnosti, ki jih študenti niti ne poznajo, mora torej visokošolski učitelj te napake popravljati in jim vračati naloge,²² nenehno spremljanje pa bi te pomanjkljivosti odpravilo že v procesu »usposabljanja« (prim. tudi Pohl 2004: 106–107).

5 Sklep

Večletno spremljanje in izvajanje posebnege predmeta, ki je namenjen jeziku stroke oziroma jeziku znanstvenih besedil, je pokazalo, da so študenti zadovoljni z možnostjo izbire takšnega predmeta in od njega pričakujejo predvsem, da se bodo naučili, kako ustrezno in učinkovito pisati, ob strani pa ostaja specifična terminologija, saj ta predmet obiskujejo študenti vseh smeri že v prvem letniku, ko še niti ne poznajo stroke, ki jo želijo spoznati. Predmet morajo torej sestavljati tako slogovni postopki kot sistemi citiranja, del pa mora biti namenjen tudi jeziku, predvsem pravopisnim težavam in terminotvorju, kar je najtežji oreh. Izkušnje kažejo, da je najbolj učinkovito, če je jezik ves čas del praktičnega dela predmeta, torej da je del vaj namenjen jeziku, ker se tako uzavešča tudi stalna potreba po jezikovnem izpopolnjevanju tudi v slovenščini in ne le tujih jezikih, kar je skorajda v vseh študijskih programih že upoštevano. Predmet, namenjen strokovni slovenščini, bi v začetnih semestrih olajšal tudi delo drugih profesorjev v nadaljevanju študija, kjer bi se res lahko (mimogrede, kot to že počnejo) posvetili samo spoznavanju (nove) terminologije v stroki. Da je takšno znanje treba nenehno osveževati tudi po študiju,

kažejo tudi rubrike v strokovnih revijah, kakršni sta Jezikovni in Evropski terminološki košček v *Pravni praksi*, ki sta ves čas dobro brani in ocenjeni kot primeren način opozarjanja na jezikovne težave in nepravilnosti, ki se pojavljajo. Ne nazadnje bi tako lahko lektorji v strokovnih in znanstvenih revijah res samo svetovali in usmerjali pisce k boljšemu slogu, ne pa samo za vsako ceno slovenili vseh tujk, kar lahko ob nepoznavanju področja povzroči več nesporazumov kot jasnosti, to pa naj bi bil eden od ciljev razvite strokovne slovenščine.

Literatura in viri

- ERBIČ, Darja idr., 2007: Slovenščina na spletu v dokumentih slovenske različice pravnega reda Evropske unije, v terminološki zbirki in korpusu. Orel, Irena (ur.): *Razvoj slovenskega strokovnega jezika. Obdobja 24. Metode in vrsti*. Ljubljana: Center za slovenščino kot drugi/tuji jezik pri Oddelku za slovenistiko Filozofske fakultete. 616–623.
- GÖPFERICH, Susanne, 2007: Kürze als Prinzip fachsprachlicher Kommunikation. Bär, Jochen A., Roelcke, Thorsten, Steinhauer, Anja (ur.): *Sprachliche Kürze. Konzeptuelle, strukturelle und pragmatische Aspekte*. Berlin, New York: Walter de Gruyter. 412–433.
- POHL, Thorsten, 2004: Das wissenschaftliche Schreiben Studierender als Schreibentwicklungsphänomen. Göpferich, Susanne, Engberg, Jan (ur.): *Qualität fachsprachlicher Kommunikation*. Tübingen: Gunter Narr Verlag. 103–124.
- Resolucija o nacionalnem programu za jezikovno politiko 2007-2011* (ReNJP0711). Uradni list RS 43/2007).
- POGORELEC, Breda idr., 1983: Jezik v vzgoji in izobraževanju. *Slovenščina v javnosti. Posvetovanje o jeziku. Portorož, 14. in 15. maja 1979. Gradivo in sporočila*. Ljubljana: Republiška konferenca Socijalistične zveze delovnega ljudstva, Slavistično društvo Slovenije.
- Seminarske naloge pri predmetu Jezik znanstvenih besedil, oddane v študijskem letu 2008/09.
- Slovenščina v znanosti in univerzi. *Jezik in slovstvo* 52/5. 87–110.
- TURK, Tomaž, Puc, Katarina, 2007: Islovar kot model spletnega terminološkega slovarja. Orel, Irena (ur.): *Razvoj slovenskega strokovnega jezika. Obdobja 24. Metode in vrsti*. Ljubljana: Center za slovenščino kot drugi/tuji jezik pri Oddelku za slovenistiko Filozofske fakultete. 651–663.

²² Praksa kaže, da študenti popravijo samo označene napake, istovrstnih napak v besedilu pa ne popravijo oziroma jih ne prepoznajo.

Učni načrt za Jezik znanstvenih besedil na UP FHŠ:
<http://www.fhs.upr.si/upload/doc/198_JEZIK_ZNANSTVENIH_BESEDIL.doc>. (Dostop 10. 7. 2009.)

Zakon o gimnazijah - uradno prečiščeno besedilo (ZGim-UPB1). Uradni list RS 1/2007.

Zakon o maturi - uradno prečiščeno besedilo (ZMat-UPB1). Uradni list RS 1/2007.